

**EPILEPSIYA KASALLIGIDA ZAMONAVIY DIAGNOSTIKA VA
ANTIEPILEPTIK TERAPIYANING SAMARADORLIGI: TAHLILIIY
YONDASHUV**

Samarqand Davlat Tibbiyot

Universiteti Pediatriya Fakulteti

516-guruh talabasi Amonova

Shahrizod

Pediatriya fakulteti 201-guruh

talabasi

Rahmatillayeva Diyora

Samarqand, O'zbekiston

Annotatsiya

Epilepsiya – takrorlanuvchi, provokatsiyasiz tutqanoq xurujlari bilan namoyon bo‘ladigan surunkali nevrologik kasallikdir. Zamonaviy diagnostika usullari (EEG, MRT, video-EEG monitoring) kasallik turini aniqlash va individual davolash rejasini tuzishda muhim ahamiyatga ega. So‘nggi yillarda antiepileptik preparatlarning yangi avlodi klinik amaliyotga joriy etilib, davolash samaradorligini oshirishga xizmat qilmoqda. Ushbu tezisda diagnostik va terapevtik yondashuvlarning klinik samaradorligi tahlil qilinadi.

Kalit so‘zlar: epilepsiya, EEG, MRT, antiepileptik preparatlar, farmakorezistentlik, neyron qo‘zg‘aluvchanligi

Kirish

Epilepsiya dunyo bo'yicha eng ko'p uchraydigan surunkali nevrologik kasalliklardan biridir. Kasallik patogenezida neyronlarning giperqo'zg'aluvchanligi va sinxron elektr faolligi asosiy rol o'ynaydi. To'g'ri va erta diagnostika davolash natijalarini sezilarli darajada yaxshilaydi. Zamonaviy diagnostika usullarining tahlili

1. Elektroensefalografiya (EEG)

EEG epileptiform faollikni aniqlashda asosiy usul hisoblanadi. Interiktal davrda ham patologik to'lqinlar qayd etilishi mumkin. Video-EEG monitoring xuruj turini aniqlashda yuqori diagnostik aniqlikka ega.

2. Magnit-rezonans tomografiya (MRT)

MRT struktur o'zgarishlarni (o'sma, kortikal displaziya, skleroz) aniqlash imkonini beradi. Ayniqsa, temporal epilepsiyada medial temporal sklerozni aniqlash muhim.

3. Laborator va genetik tekshiruvlar

Metabolik va genetik shakllarni aniqlash differensial diagnostikada yordam beradi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, kompleks diagnostika qo'llanilganda etiologiyani aniqlash darajasi 70–80% gacha oshadi.

Antiepileptik terapiyaning samaradorligi tahlili:

Antiepileptik preparatlar (AEP) neyron qo'zg'aluvchanligini kamaytirish orqali tutqanoqni nazorat qiladi. Ularning ta'sir mexanizmi:

Natriy kanallarini bloklash;

Kalsiy kanallariga ta'sir qilish;

GABAergik uzatishni kuchaytirish;

Glutamat retseptorlarini inhibitsiya qilish;

An'anaviy preparatlar valproat, karbamazepin, fenitoin – samarali, biroq nojo'ya ta'sirlari ko'proq.

Yangi avlod preparatlari levetirasetam, lamotrigin, topiramat – yaxshi o'zlashtiriladi va dori-dori o'zaro ta'siri kamroq.

Klinik kuzatuvlarga ko'ra:

Monoterapiyada bemorlarning 60–70% ida to'liq remissiya kuzatiladi.

20–30% holatlarda farmakorezistent epilepsiya uchraydi.

Individual dozani tanlash va dori darajasini monitoring qilish samaradorlikni oshiradi.

Muhokama

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, epilepsiyada davolash muvaffaqiyati birinchi navbatda to'g'ri sindromologik tashxis qo'yishga bog'liq. Noto'g'ri tanlangan preparat xurujlarning kuchayishiga olib kelishi mumkin.

Farmakorezistent shakllarda jarrohlik davolash yoki vagus nerv stimulyatsiyasi muqobil usul sifatida qo'llaniladi. Zamonaviy yondashuv individualizatsiyalangan terapiyaga asoslanadi.

Yangi avlod preparatlari nojo'ya ta'sirlarning kamayishi va kognitiv funksiyaga kamroq salbiy ta'siri bilan ajralib turadi. Biroq ularning iqtisodiy jihatdan qimmatligi ayrim hududlarda qo'llanishini cheklaydi.

Xulosa

Zamonaviy diagnostika usullarini kompleks qo'llash epilepsiya turini aniqlash va individual davolash rejasini tuzishda yuqori samaradorlik beradi. Antiepileptik terapiyada yangi avlod preparatlari klinik natijalarni yaxshilaydi

va nojo'ya ta'sirlarni kamaytiradi. Erta tashxis va to'g'ri tanlangan monoterapiya bemorlarning aksariyatida remissiyaga erishish imkonini beradi.